

Sygn. IX. GC. 269/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków, 21 lipca 2015r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. IX Gospodarczy w składzie:

sędzia SO Dariusz Pawłyszcz

protokółant Małgorzata Węgrzyn

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Krakowie 21 lipca 2015r. sprawy z powództwa M. M. przeciwko D. W. o zapłatę 300.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od 8 marca 2012r.

I oddala powództwo;

II zasądza od powoda na rzecz pozwanego koszty postępowania 15.000 (piętnaście tysięcy) zł.

UZASADNIENIE

Powodowy usługobiorca wniósł o zasądzenie od pozwanego usługodawcy 300.000 zł z ustawowymi odsetkami od 8 marca 2012r. tytułem kary umownej za naruszenie umownego zakazu konkurencji.

W sprzecznie [k.96] pozwany usługodawca wniósł o oddalenie powództwa,

ponieważ:

1. postanowienie o karze umownej jest nieważne, gdyż jego celem było wykluczenie usługodawcy z rynku usług spawalniczych wbrew zasadom współżycia społecznego (p.7 sprzeciwu),
2. pozwany nie naruszył klauzuli o zakazie konkurencji, gdyż nie świadczył na własny rachunek usług spawalniczych usługobiorcom powoda.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód wykonywał prace spawalnicze i poszukiwał podwykonawców. Umową z 4 maja 2010r. [k.11] pozwany usługodawca zobowiązał się świadczyć powodowemu usługobiorcy usługi spawalnicze zgodnie z Zamówieniami usługobiorcy za wynagrodzeniem określonym w formie załącznika do umowy (§ (...)). Każda ze stron miała prawo do rozwiązania umowy za 14-dniowym wypowiedzeniem na koniec miesiąca kalendarzowego (§ (...)). Usługodawca zobowiązał się do nieprowadzenia działalności konkurencyjnej w stosunku do usługobiorcy w okresie obowiązywania umowy (§ (...)). Za działalność konkurencyjną strony uznały także zawieranie przez usługodawcę umów z klientami usługobiorcy, podjęcie z nimi negocjacji lub przedstawienie im oferty (§ (...)), przy czym zakaz tego rodzaju działań obowiązywał przez 36 miesięcy od rozwiązania umowy (§ (...)). W razie naruszenia zakazu konkurencji usługodawca zobowiązał się do zapłaty kary umownej 300.000 euro za każdy przypadek naruszenia (§ (...)), co nie wyłączało dochodzenia naprawienia szkody przewyższającej karę umowną (§ (...)).

Jednocześnie z zawarciem umowy usługobiorca zamówił [k.16] prace spawalnicze mające zostać wykonane w przedsiębiorstwie firmy (...) w A. w N. w okresie od 4 maja (zawarcie umowy) do 30 września 2010r. za wynagrodzeniem 14 euro/h. W razie niewykonania prac usługodawca zobowiązał się do zapłaty kary umownej 5.000 euro.

Po wykonaniu powołanego wyżej pierwszego Zamówienia usługobiorca nie składał już usługodawcy zamówień (wg usługodawcy nawet to pierwsze Zamówienie nie zostało wykonane w całości, gdyż już 6 września 2010r. usługobiorca ustnie zerwał umowę).

W kwietniu i maju 2011r. usługodawca zawarł umowy o świadczenie usług spawalniczych z (...) w S. w N. i z (...) w L. w H.. Obydwie firmy były wcześniej klientami usługobiorcy.

Powyższy stan faktyczny był niesporny (art. 229 i 230 K.p.c.).

Ponad powyższe fakty powód twierdził, że zawarł z pozwanym drugą umowę o świadczenie usług spawalniczych na terenie H. (przedłożona umowa miała dotyczyć tylko usług świadczonych w N.), lecz nie złożył jej tekstu. Zawarcie umowy miał udowodnić zeznaniem powoda, lecz powód trzykrotnie (3 lutego, 9 czerwca i 21 lipca 2015r.) nie stawiał się przedkładając zaświadczenie lekarskie. Po drugim niestawieniu się sąd na podstawie art. 242 K.p.c. oznaczył posiedzenie w dniu 21 lipca 2015r. jako ostateczny termin przeprowadzenia dowodu. Odpis postanowienia ogłoszonego na posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2015r. i protokół zgodnie z art. 158 § 1 K.p.c. zawierał to postanowienie, które zostało doręczone pełnomocnikowi powoda poprzez doręczenie wydruku protokołu razem z zawiadomieniem o posiedzeniu w dniu 21 lipca 2015r. Ponadto fakt zawarcia drugiej umowy nie był istotny (art. 227 K.p.c.). Z przedłożonej umowy nie wynika, aby ustanowiony w niej zakaz konkurencji dotyczył tylko N..

Pozwany usługodawca ponad ustalony stan faktyczny twierdził, że powodowy usługobiorca już w trakcie wykonywania pierwszego Zamówienia zerwał umowę w rozmowie telefonicznej w dniu 6 września 2010r., czemu usługobiorca zaprzeczył. Kwestia wykonania pierwszego Zamówienia do końca (tj. do 30 września 2010r.) nie była istotna (art. 227 K.p.c.).

W piśmie z 2 grudnia 2013r. [k.197] powód zawarł tezę, iż pozwany usługodawca już w drugiej połowie 2010r. składał oferty klientowi powoda, w którego przedsiębiorstwie pozwany wykonywał pierwsze Zamówienie, tj. firmie (...). Powód nie usprawiedliwił niepodniesienia tego twierdzenia na pierwszym posiedzeniu i utracił prawo do powoływania się na nie (art. 217 § 2 K.p.c.). Ponadto na posiedzeniu 19 listopada 2013r. powód wnosił tylko o umożliwienie mu złożenia mu pisma zawierającego wyliczenie szkody spowodowanej naruszeniem zakazu konkurencji przez pozwanego i sąd postanowił złożenie pisma ograniczonego do wyliczenia szkody [k.196].

Sąd zważył, co następuje:

Powodowy usługobiorca jako cel umowy zawartej z pozwanym oraz analogicznych umów zawieranych z innymi usługodawcami wskazał (pismo z 2 grudnia 2013r. k.199) zagwarantowanie powodowie dostępu do kadry wykwalifikowanych spawaczy i monterów. Z kolei korzyść usługodawców miała polegać na przewidywalności zamówień i stabilizacji ekonomicznej. W celu zachowania stabilności stosunków powoda z usługodawcami umowy zawierały zakazy konkurencji obwarowane karą umowną.

Treść umowy i praktyka wykonywania jej przez powodowego usługobiorcę nie potwierdza ochrony interesów usługodawców. Umowy o takiej treści jak zawarta z pozwanym rzeczywiście gwarantowały usługobiorcy możliwość składania zamówień na prace spawalnicze lub montażowe podmiotom związanym umowami z powodem. Jednakże podmioty te nie miały zagwarantowanego żadnego minimalnego zakresu zamówień. Zatem powód związał swoich usługodawców zakazami konkurencji nie oferując w zamian żadnego własnego zobowiązania. Umowa stron z 4 maja 2010r. [k.11] nie zawiera żadnego zobowiązania powoda. Jest ona umową ramową, tj. regulaminem mającym regulować poszczególne stosunki prawne powstałe na skutek składania przez powoda kolejnych Zamówień, do składania których powód jednak nie zobowiązał się.

Sposób wykonywania umowy przez powoda potwierdza, iż jej głównym celem było związanie pozwanego zakazem konkurencji. Zawierając umowę powód złożył pozwanemu pierwsze zamówienie na prace do 30 września 2010r. i nie składał następnych zamówień. Powód nie zapewnił pozwanemu jakiegokolwiek stabilizacji i jednocześnie związał go zakazem pozyskiwania zleceń od podmiotów będących klientami powoda. Powód twierdzi, iż ze świadczenia usług

spawalniczych i montażowych w N. i w H. osiąga wielomilionowe przychody w euro [k.199], co wskazuje, iż jego klientami na tych dwóch rynkach są niemal wszyscy liczący się zleceniodawcy usług tego rodzaju. Zatem skutkiem zawarcia umowy z pozwanym było niemal całkowite wykluczenie możliwości pozyskiwania przez pozwanego zleceń w tych dwóch krajach w okresie co najmniej 36 miesięcy (§ (...) umowy) w zamian za jeden kontrakt w okresie od 4 maja do 30 września 2010r. Wobec nieskładania przez powoda Zamówień po 30 września 2010r. żądanie od pozwanego kary za naruszenie zakazu konkurencji w kwietniu 2011r. jest nadużyciem prawa (art. 5 K.c.).

Nawet jeśli powód rzeczywiście trzykrotnie nie mógł stawić się na posiedzenie w celu przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron, sąd na podstawie art. 242 K.p.c. po drugim niestawieniu się był uprawniony do wyznaczenia ostatecznego terminu na przesłuchanie powoda. Pozwany ma prawo do rozstrzygnięcia o żądaniu powoda w rozsądnym czasie. Ponadto jeśli celem przesłuchania powoda miało być bliższe nakreślenie sensu gospodarczego zakazu konkurencji i kary umownej, to powód mógł to uczynić w formie przedstawienia tych okoliczności przez swojego pełnomocnika. Dopiero w razie zaprzeczenia jakimiś okolicznościami przez pozwanego powstałaby potrzeba oceny, czy okoliczności te są istotne (art. 227 K.p.c.) i czy mogą zostać wyjaśnione przesłuchaniem stron.

koszty

W sprawie było sporne, czy w dniu 1 sierpnia 2012r. nakaz odebrał pozwany, czy też ktoś z rodziny pozwanego bezprawnie podpisał się na dowodzie doręczenia [k.157] jego imieniem i nazwiskiem (pozwany twierdzi, iż od dawna nie mieszka w swoim domu rodzinnym, aczkolwiek wciąż był tam zameldowany). Opinia biegłego [k.154] potwierdziła tezę pozwanego, jej koszt pokryty z zaliczki pozwanego wyniósł 482 zł. Na podstawie art. 98 K.p.c. pozwanemu przysługuje zwrot tego kosztu oraz kosztów zastępstwa w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej, tj. 14.417 zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa. Wielokrotne odraczanie sprawy z przyczyn obciążających powoda zwiększyło nakład pracy pełnomocnika pozwanego. Pełnomocnik ten wraz z pozwanym stawił się na posiedzenie wyznaczone na 11 marca 2014r., lecz posiedzenie to nie rozpoczęło się, gdyż tuż przed jego rozpoczęciem został przedłożony wniosek powoda o wyłączenie sędziego złożony zaledwie dzień wcześniej, chociaż odwoływał się do przebiegu posiedzenia w dniu 19 listopada 2013r.